

ליקוטים נפלאים

לראש השנה

~ תפילות ראש השנה ~

אינן צוחק בכלבין הב לן חיי הב לן מנוז, תקינו וזה, תקינו שיתואה, כט

שמעתי נמשו של הסופר רבי דוד גאונאי ז"ל שהקשה הלא הוזהר תמיד מלמד זכות על ישראל, ואיך ילמד חוב כזה לדמות את ישראל ככלבים. ותרין דאיתא בגמרא (בבא בתרא) כשפחה רבי אצרותיו בשנת בצורת בלא אצלו יוסטן בן עמרם ואמר לו רבי פרנסי, ואמר לו קרית וכו' ואמר לו אם כן במה אפרנסך, ואמר לו פרנסי ככלב וכו' ואחר כך היה רבי עמישע שנתן להמו לעם הרין, ואמר לו רבי שמעון בר רבי שמאי יותן כן עמרם תלמידך שלא רצה להנות מרבי תורה וכו' והיה גם כן הוזהר מלמד זכות על ישראל אף שישראל קדושים ויש להם תלות במעשיהם או בכות אבותיהם או בלימוד תורתן אין צוחין אלא פרנסי ככלב הב כמו ינותן כן עמרם ודפח"ה. (אמרי פיטה)

כתוב בעמוס (ג) הישג אריה ביער וטרף אין לו חיתן כפיר קולו מנושעו כלי אם לכל. אריה ר"ת אלו ראש השנה יום הכפורים הושענת רבה, והוה שיהיה לא הניא, הישג אריה, אם יצאק איש בלאו הדיים, שיהיה לו מנומנו ביער הדיתי הבית המקדש שנקרא יער, ומה יצאק, על וטרף אין לו, שאין מקריבין קרבות בעונתו הדיים. (פלא יועץ)

במ' ספרי חיים וספרי מותם פתוחם בראש השנה (ר"ה ג.) ראש השנה יומא דצלותא נקרא בוהור, ומתעלין כל התפלות אפילו מרחפתים. והוה הרמז ספרי חיים וספרי מותם, שאף התפילות המתות גם כן יכולים להחיות, וכן הגיד כ"ק או"ל שבר"ה מתעלין התפלות אפילו שלא לשמה. (בת ישראל)

בתפלת ראש השנה אין מוכרים הטא (וה) ובה מביאר אמירת של המשקים לפירע אה טעא אנ מוכי חיים (בראשית מא), ומה טעם היה צריך לומר היום והי היה יד בכך שהיה אומר את הטא אני מוכר, אלא כיון דאותו היום ר"ה היה, שכן בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים אמר היום אצ"פ שלא מוכרים היום וטמאים, ככל זאת מוכרי אני את הטא מפני הצורך. (בני יששכר)

אדם יסדו מעפר וסופו לעפר מה שהיביתו בימים שבאומרים אדם יסדו מעפר וסופו לעפר, הלא לקדמותו הוא חוור, אמנם אדם נולד מעפר, אבל ניח לו הכוח שיעלה את העפר למעלה עליונה, ולרוב הוא מוכיב את התקוה שתלו בו וחזור לעפר, הרי שהכחה במקומה. (ליקוטי יהודה בשם החידושי הרי"ם)

ותפתח את ספר הכוזרות ומאלו יקרא יש להבין, מה ראה צורך להדיע כי מאלו יקרא, מה נפקא מינה אם נקרא מאלו או על ידי מלאך, ויש לומר דיש מצות בתורה שהאדם עושה בפני עצמו. והנה, בראי שגם במצוות אלו אין ערוך גודל השער של כל מצוה אפילו היא ראתה אלקים וזולתך, אבל גדול פי ככה שער מצוה בדימים שעושה את אחרים המלמד עם אחרים וכגון המלמד את בידרו תורה או שמעורר אותו בדברי מוסר חזיון, הרי מתוך כך כבידו הולך לומר תורה או עושה מצוה ומעשים טובים, ונמצא שכל אותן המצוות ועושות שהבירו עושה, הכל נפקא גם לכוונתו של זה שעוררו כך וחשב כאילו הוא בעצמו עושה ופעל זאת. והו שאומרים ותפתח את ספר הכוזרות ושה טובים כל המצוות והמעשים הטובים שעשה בעצמו ובנסף לקד מאלו יקרא כל המעשים הטובים כי אלו הם שגורמו כתיבא מנה שיהו פעל ועשה כל לא לא במה כספר, אבל הכל גלוי וידוע לפני הצופה ומבטי עד סוף כל הידות כי ברא חוק וריון להפקד כל רוח נפש, ואף על זאת שכווה הרבה מאד על פי פעלו. (צ"ב פתח, האדמו"ר מאנא זצ"ל)

וכעין זה או בספר זכורא דאברהם (פרשת שופטים) לבא"ר מאמר המשנה (אבות פ"ג) ולפני מי אתה עתיד ליתן דין חשבון, וענין נתינת הדין מובן אבל מוח העולם, אלא ששמואים לו לאדם את מעשיו שעשה בעולם הזה מראים לו גם עביותו שלא עבר עליהם, וכמו כן מצוות שלא קיים, והוא שיועד שלא עשה כן בימי חייו תמה על כך, אלא שפעולות שהדיע עשו על ידי שלמדו ממשויו עוליהם הם החשבון זכיותיו וחובותיו, והו דין חשבון, ורבי זה חיוק הוא למה שחובותיו מוטעים ומוטעים ומוטעים, והוא להתייאש, שכן על ידי יגיעתו בלימודיו שלו בתהמה ובחשק, גורם שהבידו שיכולתו מרובה דן קל וחומר בעצמו ומגברת ביתר שאת בלימוד ראשונים ואחרונים, ועל ידי זה יש לו חלק בתורתו של חבירו. (הצדקה והשקט ומאמרים פי טהם)

ובכן תן פחדך מי' הרה"ק מראשפיץ ז"ע אמר בדרך צחות בתפלת ובכן תן פחדך דתיבת פחדך מיטראי געלט הוא מנות כלי"א, והם היו מכוונין געלט רק בתיבת פחדך לא היה עוד רע כ"כ, אבל

המה מכוונין געלט בכל התפילה ובכן געלט, תן געלט, פחד געלט. (אוהל אליהו)

באן מליץ וישר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט ויבליקט (פי תרי"א) אם אתם כוונתם חוקתי אין השטן יכול לשלוט בכב, שנאמר (תהלים קמ"ט) מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטי ישראל. תפילותיהם רק מיעוטן בטוה אף רובן בלי סוטה ובה השטן ומקטרג על כל אותן תפילות שיצאו מפיו בלא כוונה שיהן נחודות כפסולו מוקדשים, ונמצא שבמקום הדועלין הן מוקיות טובו שלא היו משהו. ברם על האדם מישראל לקיים את מצוות המשפטית התורה השכלית אלה שיש להם טעם והבנה, אלא משום שכן צוות נותן התורה, וממש בלי טעם והבנה, אלא משום שכן צוות נותן התורה, ומיידך יש לקיים חוקי התורה כאילו הם שכליים הניתנים לתפיסה ולהבנה בשכל האדם עד כדי כך שיהיה מאוס ומתועב אצל האדם ללבוש בגד כלאים או לרוע כלאים כאילו הוא הרג נפש או כאילו אוכל שקדים ורמישים, אם יעשו כן יהג הש"ת עינם מזה כנגד מדה, או אז הוא יקבל את תפילותיהם שנאמרו בלי סוטה כאילו יצאו מקירות לבם ככוונה שלימה. והו שאומרים באן מליץ וישר מול מגיד פשע אם ישראל לא מכוונים בתפילותם ולא מתפללים מקירות לבם, ומקטרג השטן ומגיד פשע הו שלא ישראל ואין מי שיתלן מול בעדם על כל תמיד ליעקב דבר חוק ומשפט שהחוק יהיה בעיניהם כמשפט המשפט היה אצלם כחוק ונכ"ל, ואז מוכנס להם וצדקנו במשפט. (דורותהם סופר)

באן פרוש כשהאדם הוא בבחינת אין, מליץ וישר, פי' זהו מליצה טובה עבורו, מול לשון הכרתה, שעל ידי זה נכרתים מגיד פשע המסטינים על האדם ר"ל, ושאר רק מליץ וישר. (תולדות יצחק משם הרב הק מנאריד"ש)

אל תבא במשפט עמנו כי לא יצדק לפניך כל חי בשמעו שאנו מבקשים שלא יבוא כלל במשפט עמנו, תיפק בפומון השני את אומרים שופט כל הארץ ואתנו במשפט יעמיד. אך האמת היא שכל ענינו לבד אנו מבקשים, אל תבא במשפט עמנו כי לא יצדק לפניך כל חי. אבל שופט כל הארץ, אם תשפוט גם שאר האומות, אזי ואותנו במשפט יעמיד, כי נגדיהם נתנו לצדקים נששים. (ליקוטי אהב ישראל)

הצמד לטן בבקשתנו כמו שכתוב וכו' עמד הרה"ק מוה"ר אליעזר זצ"ל הי"ד לפני הארון הקודש ואמר בכ"ה המצא לטן בבקשתנו, אנו מתפללין שאתה הקב"ה תהא מצוי בתוך כל תפילותנו, כלומר שנונה להתפלל למען אלקינו למען גלות שכיערך הקדושה באמת ולכלב שלם. (עשרת היים)

לודע מחשבות ביום דין, לטכש כעסו בדין כמה גדולים חסדי ה' כי לא היה ללבד שמוחל לאדם ששופך מרת נפשו לפניו ביום הדין, ומתחרט על אשד מצוות דרכיו בכל השנה, אלא אפילו זה האדם שעומד ומתפלל ביום הדין ולבו כל עמו, היינו תפלה משפה ולחוק, ואי' בן כחן כליות וחוקר לב. והו לודע מחשבות ביום דין, עם כל זה כובש כעסו בדין ומוחל עונות עמו בדין. (פי ישראל)

לבוש צדקה מעטוה ונמט, לבוש הוא מוסף קטנה ממש, ומעטה הוא מנחין על המלבוש. והו לבוש, היינו מנכסים, הוא צדקה, כי השם יתברך מה דעביד לטב עביד, ומאתו לא מצא הרעות רק טובות, אין מעטוה קנאה, מה שרואה לפעמים איה פורענת רח"ל, הוא מנחין וזוכת מגולה ואהבה מוסתרת. (אהב ישראל)

נאמר נקמה סתרו וישר, עצות אמונה פעולות אמת לפעמים נדמה שהבורא ברוך הוא נאמר נקמה אופר עצמו בלבשו של נקמה כביכול כדי להניקם ח"ו מבידותו, סתח וישר, אך האמת הוא שכל דרכיו עושים באמת וישר אלא שהם בהסתרה, עצות אמונה, בהם העצה שנוכל ליתן לאדם לכל יפול ברותו בראותו הגורם זו שיתחנן עצמו באמונה ב' ית, ואז יכיר וידע שפעולתו אמת. (נר ישראל, הרה"ק מרייז)

הודאי שמו כן תהלתו הודאי שמו כן תהלתו ע"ד דאיתא בוהור עודע בשערים בעלה כל חד לפום מה דמשער מליבה עי"ש כפי מה שאדם משער בלבו אמונת הש"ת, כן הוא נודע אצלו. והו הודאי שמו כן שהוא אצל האדם נקבע אמונת הש"ת כן הוא שיהיה אצל של אדם, וכן הוא מתפלל. (אמרי פתח, בשם הרה"ק ר זאב מיטאמיר)

הטוב ומטיב לרעים ולטובים ולכאורה היה צריך לומר בזה"כ לטובים ולרעים, והפירוש שהוא מטיב לרעים בעיני עצמם כנבים ושפלים שיועדים בעיניהם בעבודת הש"ת ואפילו לטובים אלא שגוראם בלימודים שיוצאים די שחברותו ב' והם מן הטובים אפילו לאותם הוא גם כן מטיב וצריך להדבק בדרכיו כמאמרו ז"ל (שבט קל) מה הוא רוחם אף אתה רוחם וכו' ולהטיב לכל ולקרב אותם לעבודתו ית' (אוהל ישראל)

הפתח שער לדופקי בתשובה יש לפרש הפתח שער לדופקי בתשובה שמים אלה של ראש השנה הם הפתח של כל השנה כולה, ועל די שהש"ת פתח שער לדופקי בתשובה בימים אלה מוכוה נשאים שערי תשובה פתוחים לעולם. והו שהקשו נאמר (ישעיה ח"ג) דרשו' בהמצאו משמעו שיש פעמים שאינו נמצא, ועל כן יש לדורשו כשנמצא, והלא נאמר (תהלים קה"ד) דרשו' ה' ועוה, קבשו פניו תמיד, אלא אף כאן הן הן הדברים שעל די הדרשה בהמצאו בימים אלה של ראש השנה הוה לזכר לבקשו פניו תמיד, כיון אלה כאמור הם הפתח להשיב הש"ת כולה. ומי שנאחו בפתיה, הרי מכה זו הוא נשאר אחוה ועומד תמיד. (אמר אמת, ליקוטי יהודה)

נראה לפרש עפ"ד הרה"ק רבי יהושע מבעלזא ז"ע על מאמרו ז"ל פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח פתחו של אולם, ואמר הרה"ק הג"ל שאנו אין לנו מח אפי' לפתוח פתח כחודו של מחט, ואף על זה אנו צריכים להקב"ה לפתחו עכ"ל. ועפ"ז ש' פרש הפתח שער לדופקי בתשובה, כי דופקי בתשובה הוא מדרגה נמוכה מפתחו של מחט, שמשמעותו עוד לפני פתחה כל הדוא, ועל זה אנו מבקשים שהקב"ה יפתח את השער לפני שאנו אין מוכונו לפתח אפי' כחודו של מחט. (עשרת היים)

ובכן וכו' שמו שאנו מבקשים בשמ"ע מי ראשונות ובכן, הקושיא ידועה מלאי ישראל אדם צרכיו בג' ראשונות, אבן, יש לומר עפ"י אשר כבר דברנו מזה, שהוא כמו שכתוב באסתר ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת והינו שחליכיהת הה כשליחות מהכלל ישראל שלא היה להם שום עצה וזכות מצדו על זה אברהם ובכן אבוא וכו' אף אשר לא צדה מפני שאין עוד מה לאבד כי אין עצה אחרת וכן הוא גם כן בימים האלו אומרים הלשון הזה ובכן אף שהוא בג' הראשונות אשר לא כדת לבקש או צרכיו, והינו דתיבת בכן בגי' חסד כידע, והינו שאין לנו להשער רק על חסדו ית' כאשר היה בראשית הסייאה שהיה מצד כי חפץ חסד הוא, ונאמר על כל בריאה כשראית ימי המעשה ויהי כן, וענין זה בעצמו יתעורר עתה כבראשית הסייאה ושושר תיבת כן הוא לשון אמת כמו שבו' אמתו שבשמים, ובזה הוא אנו מצפים לישועה כמו שאומרים בכל תפלה ובקידוש הברך מלכנו אמת וקיים לעד. (תורת אמת, הרה"ק רבי יהודה לייב אייב ז"ע)

~ תקיעת שופר ~ עושים הברכה לשמוע קול שופר, ולא מברכים לתקוע, לשמוע קול שופר היינו לשמוע ולהשאר בשמיעה, ולהשאר בשמיעה אפסיר כל השנה, משא"כ לתקוע רק בשעת התקיעה. (לב שמחה)

בראש השנה מברכים לשמוע קול שופר, ולמה אין אומרים לתקוע כמו בקריאת המגילה ובהכל שמברכים על הקריאה אף שיוצאים בשמיעה, אלא שבראש השנה העיקר היא השמיעה דוקא, והתעוררות כפי שכתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ה ד') רמז יש בשופר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיפו מתרוממת, וענין זה ביומנו (מצא ת"ח). ולפי זה הפלא ופלא סדר המשנה (ר"ה מ: כט.) מי שהיה עובר אחורי בת הנכנסת ושמע קול שופר כו' אם כיון לבו יצא (מנמו שם טה) הסיגא דמצוות צריכות כוונה עד שיתחנן שומע (משמע) וכי ידיו של משה עומד מלחמה כו' ומשעבדן את לבם לאברהם שבשמים, וכי נחש כו' חרש שומה וקטן אין מוציאין את הרבים דיחובתן. (פני משה)

יש להסיק לבן נוטל מעשה באדם אהה שהלך ללמוד את מלאכת הצורפות, כשעמד לשוב למקומו, רשם לו הצורך את כל סדר העבודות כיצד שמים את ההובב כבוד ואך נוחים בו כמפוחו מוציאין אותו ממקליהם או מעצבים את צורתו בחרט, האיש שב לעירו קנה את כל החסרים עשה את כל הפעולות ודבר לא אירע, ומדוע, כי הצורך לא רשם שיש להלויק קודם את האיש בכור ההובב, שהרי דבר זה הו פשוט הוא עוד שלא ראה צורך להזכירו כך גם התקוע לתוך הבור לא יצא, כי יש להתעורר מחמת התקיעה וללבוש על ידה את דגיון שבלב שהוא העיקר. (צנפת פשע בשם הרה"ק מנפלתא ז"ע)

מברכין לשמוע קול שופר, שעיקר המצוה לשמוע ולקבל מוסר שנקרא קול שופר, ולא בתקיעת שופר, שאמירת מוסר כשאין מקלבים המוסר אין בזה גמר הנצחה, כמו ששינו (ר"ה מ: כט.) התקוע לתוך הבור לא יצא. (צנפת פשע)

מירושלמי מובא טעם לתקיעת שופר משום שהשטן חושב שהוא שופרו של משיח (ואי יכלה המות לגנח התוע הומן שישתחו אותו לאחר באת משיח), ומובא טעם יפה ע"כ מפני מה שמתחנן שעתו, והנה א' מעיקרי חסידות שישאר אלה אים לגמרי כשורה במשך כל השנה, הוא מחמת שעבוד מלכותי ומרדות וכדו ועל זה טענת השטן שסיב' זו אינה הוגנת משום כך מראין לו, שברגע שדושיש ששומע שופרו של משיח בשעת התקיעות ומתכוונים לישחוט אותו, הוא גם מתבלבל. (יח האיתנים, הרב אפרים מנחה)

בראש השנה הקודש ברוך הוא קוצב מוון לכל ששבעולם

ובחוד לעם בני ישראל, וכדי שלא ישלמו החינוכים בהם חס ושולם עונן להם מצות שופר, ועל דרך אם יתקע שופר בעיר ועם לא יהרדו (עמוס ג.) שעל די כן כולם יפחיו וייראו מישראל ליגע בהם חס ושולם. (הישר והטב)

תקיעה שברים תרועה תקיעה מונת התקיעות, אישר השופר מעורר לתשובה, כי תקיעה אחוה קול פשוט, הייש שלם ויפה, קודם החטא ואחר כן מעשה מזה שברים שיעקלקל על ידי חטאו, ומה תקנתו שיעשה תרועה, שהוא עוד שברי שברים יודת וישבר לבו, ויתקן בחוהו שרידה שלם, בחינת תקיעה אחרונה. (דברי תורה מנקאשש, הרה"ק רבי מאיר מפרמישלן ז"ע)

שופר ר"ת שורש פורה ראש ולענה, היינו שהשופר מוציא כל השרשים הגסים. (הדושי הדי"ם)

במרא (ר"ה ז) בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים וכו' אחד מאדמור"י גור אמר (לאיה אנשים אשר ייה מנשיהם): הנה בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים, וממילא היה החלום של פרעה בליל ראש השנה, כי בו ביום יצא מבית האסורים, וכת"ב (בראשית ג.) ותרענה באחו באחו הוא כמו באחור, ורועות וממילא יהיה ותרענה באחו כלומר שיהיה להם פרנסה. (ליקוטי יהודה)

~ סימנים ~ בשם הרבי מלובלין נגמ"ל על מה שכתוב בש"ע או"ח (סי תקפ"ג ס"ח) בעת שאוכלים הראש כבש לומר יהי רצון שנהיה יצא לראש ולא לגב, היינו התפילה שנונה להיות תלמידים לצדיק אמת הקרא ראש והרב מנכש גם כן שזוכה לתלמידים צדיקים שהם גם כן בבחינת ראש. (מתמים צופים)

יהי רצון וכו' שנה טובה ומתוקה הלשון מתוקה שיוכל להרגיש עריבותה, כי לפעמים יתכן שנה טובה אבל אין מרגשים מתוקותה, כעין דאי' שבענו מטובך, לא רק שיהיה טוב אלא שגם נראה ונרגש הטוב ונשבע ממנו. (לב שמחה)

מה שנהגו להטביל תפוח בדבש יש לומר עפ"י שיטת רבנו יונה (דוא בראש פ"ו ס"י לה) שטבע ותכונת הדבש להפוך כל מה שנכנס לתוכו את דבר אסור לדבש. והו סימנא מצא שבר"ה קדושת היום מהפכת את כל חלקי הרע לטובה. (שם משמואל)

דבש חי סימן טוב לאכול בראש השנה, ודבש דבורים כן המוכרח, כי הדבורים דמי למשפט כי עושים נקמה לפעמים כמו שמוכח מן הפסוקים, ומה שיוצא מן הוא מתוק, וסימן לדבר שאנו יוצאין מגדרת הדין למידת הרחמים, ודוקא חי סימן לחיים. (לקט יוש)

מסופר על הרה"ק רבי יצחק מוארקא ז"ע שבערו נער תיחיים מאביו, ולקחו הרה"ק מרן ברש דוד מלובלין וכו' ואניולו אצל כול בית, רבו של מרן מוה"ר ד"ה הרה"ק החוהו מלובלין ז"ע, ו"כ פשע מרן מוה"ר ללובלין איתו את העני. שנת אהת, שנת מרן רבי יהודה יצחק בביכ"ד ה"ח' חוהו"ה" איתו ה"ח' ה"ים תקיעת שופר. השעה עוברת, הרבי עדין לא נכנס. מרת רב אפק את הקול, האשה חזרה על העדול של ה"ח' עניבר שעות מספר, יצא מוה"ר מבידור לעבר חדרו של ה"ח' בריצותו לבר למה אהר. מפתחותי ה"כ גם העני יצחק, ששיע אל ה"ח' סח לו ה"ח' כ"י: "למנו דגול על כלל ישראל, וזהו אני שבמים, אני יול לצאת לתקיעת שופר ששקטוהו כבד מרחף על ישראל!... ביתים ראה ה"ח' את הנער הג"ל ליד תלמידו מרן רבי דוד. שאל ה"ח' את תלמידו "מרת העני תהו? השיבו רבי דוד: "עני יתום הוא, שאני מגדל בבית". אמר ה"ח' אל הנער, והחל שואלו "מה הניק לומר" ענה הנער: "עסק אני בבל עדות". חיד החוהו ושאלו: "אם היית דבר מנה", ענה הנער: "קשה לי, מרוע פסלה תורה קרוב לעדות, למות ולחובה - אכנס מוון כי שחידים בו על עדות שקר, כדי לימות את קרובי, אך מדוע יפסל העניד לנחתינו, בו יבקש החוהו מנעני, שהוא יתין, אבר הונתו, "נראה לי לתרו: על העדים המועדים כ"י ועמנו שו' האמשים", כבא ששעדים צריכים להיות בגדר "אנשים", אך, האם להעני' על קרובי" להבנה איהו מעשה אנשי, איה העניד להכות קרוב, ע"כ פסול להעני. שם ה"ח' חוהו"ה" לשמע העדים התמימים שיצאו מנערו ואמר: "עשיתי על ידי התי, ומתקן העדים במימים - הן גם אני במים למוקם, הקודש שברא הוא - אבטי, כיצד יוכל לראות, הלילה, בחובת מיו וקרוביו?" עפ' סיפורו לדבר את הבריות האלה, נכנס ה"ח' חוהו"ה" לבית מדרשו, לקיים מצוות התקיעת שופר.

בית צדיקים יעמוד

הרה"ק מרן רבינו שמעון נתן נטע מלעלוב זיע"א יומא דהילולא ג' תשרי (תר"צ)

ויתן לך

שנה אחת כשחל יום ההילולא של אביו הרה"ק מרן רבינו דוד עבי שלמה זי"ע ביום ראשון נכנסו אצלו הרה"ח ר' יהושע ציינורט ז"ל (פן גיטו הרה"ח ר' אביש ציינורט ז"ל) בבוקר יום האידישטייט. תיכף לכניסתו כשראה אותו רבה"ק נאמן אגתה רווחה ואמרו: עתה כבר נתברר לי הדיבר, עתה הכל מובן.

לא הביו הר"י לפטר דיבוריו של דודו הק' ופליאתו ניכרה על פניו, פתח רבה"ק וסיפר לו כי אמש במוצש"ק היה מודאג מאד, יען כי בביתו לא היתה מצויה כל פרוטה ולא ידע לשית יעצת בנפשו מאין יקח מעות לערוך את סעודת ההילולא עבור הקהל הקדוש של חסידיו ובאי ביתו, נתגלה אליו אביו הק' בתלום הלילה ואמר לו: "ויתן לך" והיה רבה"ק יושב ותמה מהו כונת דיבורים שתומים אלו, אלא שעתה עם בואך — פנה להר"י ואמר לו — נתחווה לי היטב כוונת הדברים, היות ואתה שכתת לומר אמש במוצש"ק את התפילה "ויתן לך", הרי שעכשיו תשלם על כך בתשלום דמי הסעודה פרוטות בחשבון גימטריה של "ויתן לך", באותו גנע שפת הר"י בידיו על קקדו בהוכרו כי אכן שכח לומר במוצש"ק את התפילה הנ"ל שהוא מקפיד לאמרה כל שבוע ולא נודע הרבר לא לו ואף לא לאיש זולתי דודו... ואכן נתן הר"י שהיה בעל אמצעי את דמי הסעודה כמנין הגימטריא של "ויתן לך".

תפילת אביו הק'

כשהיה רביה"ק נער כבן י"ב שנה ארע פעם שנפל ממקום גבוה על הארץ ונחבל במצחו באופן שנתהוו תככים לאורך ולרוחבו, ואחר שנתרפא המקום והגלירו הפעעים נשארה צלקת ממצחו במקום הנחת תפילין בעזרה של שתי וערב רח"ל, הדבר זעזע את סבו הר"ה הרה"ק הרבי מרן רבינו אלעזר מנדל זיע"א עד לעומת השיתין והוא הרבה להתפלל עליו עד שפעל בתפילותיו שהצלקת נשתנתה מהעזרה הנ"ל לצורת האות וי"ד.

רופא חולים

פ"א הגיע לביתו של רבה"ק מכתב בהול מהעיירה יענדז'וב שבפולין, הכותב היה הרה"ג ר' יחיאל ישעיהו וינברג ז"ל שהיה רבה העיירה ותחנתו של הרה"ק רבי חיים שמואל מתנצין זי"ע, ובה ביקש להזכיר בקי"פ את אביו הר"ה הרה"ג ר' אהרן הלוי וינברג ז"ל הרב הזקן דיענדז'וב שנתלה בדלקת ריאות על שני הצדדים, והרופאים אמרו נושא לחיו.

בבית רבה"ק היה הממונה על הדואר בדי"ב הרה"ח ר' שלמה בירדמן ז"ל (בנו של הר"ה רבי יהושעאל יוסף בן האדמו"ר מרן הר"מ) והוא היה כותב את כל המכתבים היוצאים לפי הנוסח שצויה לו ברבה"ק. אלא שבמקרה דן כאשר שאל ר"ש מה יענה לרבה של יענדז'וב, ענה לו ברבה"ק כי הוא עצמו יענה על האגרת, ואמנם נטל הוא את הקולמוס ונתייטב לענות על הבקשה, חתם המעטפה ונתנה בידי בנו הר"ה הרה"ק מרן אדמו"ר מוהר"מ זי"ע (משפר הספור הנוהג) שהוא ישלח אותה בדואר, מרן מוהר"מ ברצונם לדעת תהלוכותיו בקודש של אביו וכיצד יענה על ענין כ"כ קשה, ובהיות כי ברבן שבמעטפה נשתיירה לחלוותה, פתח את המעטפה

ומצא כתב באגרת לאמור: עשיתי פדיון — נפש וראיתי שאין ממש במחלה ובמהרה יקום מחוליו...

אמר ע"ז רבינו הק"י הייתי חסיד של האבא והיתה לי אמנות חכמים בו, אבל במקרה הזה קצת חששתי היות והמודבר הוא באדם זקן והמחלה היא קשה כי שתי ריאותיו היו חולות. והיה זה עוד בזמן שדלקת ראות היתה מחלה קטלנית כי הדבר היה בטנם המציאו את תרופת הפניצילין, ומאיך גיטא תשובה היה כל כך, וכך עמד והסתפק אם אפשר בכלל לשלוח את המכתב שעלול לגרום לבזוי שמו ורבה"ק מרן הרשניץ שמא יגיע באמצע השבועה... לבסוף נתיישב בדרתו שישלח את המכתב ויהי מה, אחרי כמה ימים הגיע מכתב תשובה מהרב העייר דיענדז'וב כי תודות להש"ת המעב הוטב בהרבה וכבר ירד החולה ממיסתו וקרוב הוא לרפוא"ש.

פוקד עקרות

בעת ששהה פעם מרן הרשניץ בעיירה ביאלאבז'יג בא אליו זוג יהודים שבורי לב, בעל ואשתו ששפכו לפניו מד ליבם כי הם נשואים כבר חמש עשרה שנה ומנע מהם פרי בטן, ומכיון שהם כבר מיואשים שהרי עי"פ דרך הטבע אך הם רואים ישועה, לכן החליטו להפטר זמ"ז ברצונתם ולשמוע חוות דעת רבינו, ענה להם רבינו הק' כי יתנתנו עוד שלש חודשים ואחר כך יחליטו, קיבלו הללו את דעתו ושבו לביתם, והיו כמשלוש חודשים נפקדה האשה ולפקדות השנה ילדה שני בנים תאומים.

צופה נסתרות

כשהגיע רבה"ק מקראקא לאר"י, היה הרה"ח ר' שמאי יקר ז"ל (מסובגת בית ישראל) מבאי ביתו הקבועים וקבל ע"ע "מעמדות" תמיכה חודשית בסך הגון, וסיפר הרה"ח ר' שמאי את הסיבה לכך, כי בהיותו גר בעיר קראקא היה מבאי ביתו של רבה"ק ולפרנסתו עסק במלאכה של עשיית יי"ש שמרפה שהיתה בביתו בלא רשיון ובניגוד לחוק, פ"א העמיד על האש יודה מלאה כדי לזקקה ולעשות ממנה ספירט טהור, ומכיון שעד שדוד גדול כזה מגיע לרתחה נמשך זמן רב, עלה בדרתו שעד שתרחת היורה ילך לביתו של רבה"ק כמנהגו מדי הפעם. ועד שיחזור כבר תהיה קרובה לגמר ביטולה, אלא שהעפעפ בניגוד להגילוינו לא מיהר רבה"ק לפטרו לשלום והמשיך לשוחח עמו הרבה מעבר לזמן הרגיל, כך עברה שעה ושעתיים ובינתיים קצרה רוחו של ר' שמאי ורצה לקום מכסאו ולרוץ לביתו להציל את היי"ש מאחר וידע כי אם לא יגיע בזמן להוריד את היורה מעל האש יגלוש כל היי"ש ויתארה עד לבלי השאר שירי ופליט והכל ילך לטמיון...

אלא שרבה"ק מרן הרשניץ אינו ממהר וממשיך לשוחח עמו בניחותא מבלי לפטורו לשלום, וכך ישב ר' שמאי על כרוח משך שלש שעות ובלבו מלגן הפחד שכל היי"ש ירד לטמיון, לאחר שלש שעות פטרו רבה"ק לשלום והוא רץ תיכף לביתו לראות אם יש לו עוד מה להציל... והנה בהגיעו לביתו נפלא לראות את כל שכניו עומדים כיצד ממתניעים לשבו וכשהתקרב סיפרו לו בהתרגשות כי נס גדול היה פה, מאחר ומאן דהו הלשין עליו במסורה כי הוא עוסק ברשיות יי"ש בלי רשיון ואף מסר את הזמן

המדויק אימתי הוא עושה זאת, ובזמן ששהה בביתו של רבה"ק באו שטרים לביתו לבקורת, אלא שמכיון שכל הספירט התארה לא מצאו כנגדו שום דבר פלילי ועזבו את ביתו כלעומת שבאו.

חווה למרחקים
פשלתה אשת דודו הרה"ק האדמו"ר מרן רבי אלתר מסוסנובצה זי"ע בנו של הרה"ק מרן רבינו אלעזר מנדל זי"ע, שלח מברק לרבה"ק מרן הרשניץ להזכירה בפניו ולהתפלל בעדה, בשבת כשעלה לתורה צויה לעשות ימי שברך" לרפואתה, כך נהג גם בשבתות הבאות, כעבור שבועות מספר כשעלה לתורה רצה הגבאי להזכירה ב"מי שברך" כפי שהיה רגיל לאחרונה, אז רמו לו רבה"ק בידו לאות שלא יעשה את הימי שברך". כעבור כמה ימים התברר שבשבת זו נפטרה הרבנית רבקה רחל אשת האדמו"ר הק' ר' אלתר זי"ע. (תפארת בית דוד)

חזרה מנישיתן
פעם הזמן רבה"ק לסעודת בר מצוה אצל אחד מחסידיו רדומסק בקראקא הוא אחר לבוא ועד שהגיע למקום השמחה כבר עמדו העיבור לפני ברכת המזון, מתמת הכבוד הזמן בעל השמחה את רבה"ק ליטול ידיו לסעודה, התנה רבינו תנאי שכל הקהל יחכה עם ברהמ"ז עד לגמר סעודתו, הקהל החל לרטון, משום מה לחכות אם הוא התמהמה לבוא. בסופו של דבר לא אכל רבה"ק שם והיתה לו הקפדה במקצת על זלוול בכבודו, לא עברו אלא ימים ספורים ושדיפה פרצה באותו מקום וכל הבית כולו היה למאכלת אש. (תפארת בית דוד)

אוהב ישראל
פ"א הגיעה אל ביתו של רבה"ק גלוית דואר מפולין ובה הזכיר את עצמו צעיר אחד שהגיע זמנו להתייבב בפני שלטונות העבא ובקש להתפלל עליו שיפטרו אותו, היה זה ביום חמישי לפנות ערב, והגרש"א שזורי זצ"ל שקיבל את המכתב נטלו עמו למוסרו לרבינו, ומשום מה נשתכח ממנו הדבר עד לאחר השבת ורק בשבוע שלאחר מכן מסרו לתעודתו, כאשר קבל רבינו הרשניץ הפתק והסתכל בו שאל את הגרש"א מדוע לא מסרת לי את המכתב תו"מ, הנה כאן מזכיר את עצמו אחד אודות שאלת הגיוס ובינתיים כבר הלך המועד הנקוב, וסיפר אז רבה"ק לפי תומו לגרש"א, כי בימים האחרונים בלבד הגיעו לכאן 8 מכתבים כאלו מעצירי חייבי גיוס, וכולם יצאו פשוטים, לפיכך נצטער אותו צדיק על שנמנע ממנו להתפלל על אותו צעיר שביקש להתפטר מהעבא. (אוהב א) (א) (א)

הרה"ק רבי ישראל – היונק – מסטולין – די פראנקפורטער בליל ב' שבאשנה, נכנסו רבוה"ק מרן הרדע"ש ומרן רבינו שמעון נתן נטע זיע"א ומרן מוהר"מ זיע"א לערבות שולחן הסהור, לכבוד היום, בליל זה חל יומא דהילולא של הרה"ק רבי ישראל מסטאלין זי"ע. מרן הרמ"מ ובנו מרן אדמו"ר זיע"א דיברו רבות עליו ועל משנתו, בעיקר על מדרגת האמת שאחזה בו.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבי יצחק אריה זעקל לייב ב"ר מתתיהו הבעל שם ממזילשטאדט (תר"ח)

יום ב' ה תשרי – נפתלי בן יעקב אבינו מבש"ט ק-ה (ב"א שצ"ג)
 רבי נפתלי ב"ר מלובלין ב"ר יצחק מפראג (ה ת"י, בס יצו משרשים הביא שנופ בשנת ת"ט)
 רבי אריה לייב ב"ר שמואל מלובלין קינו של האוהב ישראל מאפטא (תק"י)
 רבי ברוך שלום ב"ר יהודה אריה לייב הלוי אש"ל ב ברכת שלום (תשנ"ג)
 רבי ב"ר יוד' הירש ב"ר זכריה מנחם מענדל מלובוב אחי ההויכער ר' לייב מקראקא (ת"א)
 רבי בנימין וואלף איגר מלייפניק ב"ר עקיבא מצליח, רבו וודו של רעק"א מנפואו (תק"ו)
 רבי יעקב מסימבניטין ב"ר מאיר חיות מבראד (תקס"ח)
 רבי שלמה הלמן ב"ר משה באנהערט ראב"ד פריענבורג תל' החת"ס - ובי נעדה מהורה (תי"ח)
 רבי יהושע ברוך אב"ד משעשעאוויטין ב"ר נתן פישל ריינין (תי"ג) ר"י מנטסדורף ב"ר דוד ישש"ר מוסיג - ב"י (תשנ"ח) רבי ארי לייב ב"ר ברוך הסאב משפולי (תקע"ג) רבי מרדכי ב"ר דוד מטאלא (תרל"ג)
 ז - זבולון בן יעקב ואלה ע"ה (ב"א ש"ח) רבי דוד ב"ר אברהם אופנהיים מ"ש ופראג - נשאל דודההגות אדם (תצ"י)
 רבי מנחם נחום ממאקרוב ב"ר מרדכי מטשערנוביל (תי"י"ב) מרן צדיקס כ"י א"צ א (תשי"ד)
 יום ה' ה תשרי - רבי נח ב"ר מרדכי מלעכניוויש "תקצ"ג מ"ג צ"ג ב"ר הא"צ י"ד תמו תקצ"ד) רבי נפתלי ב"ר אב"ד נאראל (תס"ג) רבי אברהם מהוראדאט (תקע"ג)
 רבי שמעון ב"ר אליעזר זוסמן סופר מסנדרא ופקש (תצ"א) רבי אברהם יהושע העשיל רבינוביץ מביאלה חלם - לובלין ב"ר יצחק יעקב מביאלה - ישועות אברהם (תצ"ג) רבי שלמה בן ציון סברסקי מטשארנוביל ב"ר ישעי' משולום זושא (ת"ש) רבי אשר מרדכי ראוזענבוים מטשארנוביל ב"ר ישכר בער - שפתי ראם (תש"ו) רבי אלעזר ניסן מדראדאביטש ב"ר משה טייטלבוים הישיבת משה (תרט"ו)
 - הגתא רבי אלעזר בן רשב"י (ג תתפ"ג) רבי פנחס אב"ד פראג ב"ר יונתן (תי"ו)
 רבי אברהם סבע ב' צדור המור ואשכול הכופר (ה ד"ח) רבי נפתלי ב"ר יעקב פריץ מראצפערט (תת"ח)
 רבי אליעזר זוסמן ב"ר מרדכי אפרים פישל סופר מפקש, ילקוט ארומשק אליעזר עש סופר (תרט"ג)
 רבי יצחק זאב - הגר"ח - ב"ר חיים הלוי סולוביצ'יק נאב"ד בריסק (תש"ד)

הילולא דצדיקיא

יום שב"ג תשרי
 - רבי אברהם אבלי ב"ר חיים גומבינר מקאליש ב' מרן אברהם (ה תמ"ג)
 נהרג גדליה בן אחיקם יום לאחר חורבן ביתה"מ הראשון (ג ש"פ)
 רבי ישראל ב"ר גדליה לפשיץ ב' תפארת ישראל על ששת סודי משה (תרכ"א)
כ"ק מרן אדמו"ר רבי שמעון נתן נטע בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי עבי שלמה מלעלוב (תר"צ)
 רבי יצחק חוד בן כ"ק מרן רבינו הר"ה ק' משה מלעלוב (תרמ"ו)
 רבי נפתלי ב"ר משה טרופר ר"ה ח"ח בראדון (תר"ן)
 - צום גדליה נדה - רבי זיאל בע"ש הראשון ב"ר יצחק אייזיק הלפרן מאוסטראה (תע"ח)
 רבי צבי הירש חר"ף ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי הברשטאדט ב' כוס הישועות רבו של רעק"א הא' (תק"ח)
 רבי יצחק קראקאווער באב"ד מברונעו ובראד ב"ר ישכר דוב בעריש (תס"ח)
 רבי אברהם ב"ר חייאל מיכל דאנציג ב' חיי אדם (תקפ"א)
 רבי אליעזר ליפמן ב"ר מנחם מלעכניוויש ב' שאמבעק ונאגענדראף תל' החת"ס (תת"ו)
 רבי נדוניה מניחוב ב"ר יעקב יצחק יהודי הק' מפשיטא (תר"ט)
 רבי משה שטיין אב"ד סענדורשארן - באר משה עה"ת - ב"ר אברהם מהירדלאמש תל' הכת"ס (תרל"ד)

השופר המסתורי

ראש השנה בסיביר, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה

סיפור נער יהודי, יליד מוסקבה: הימים ימי מלחמת העולם השנייה. הגייסות הנאציים כבר כבשו כללוקים נרחבים מברית המועצות והתקדמו בצעדי ענק לעבר מוסקבה הבירה. מרבית היהודים כבר פוזנו מעיר הבירה והועברו לאיזורים נידחים באסיה המרכזית, לאוּבֵקִיסְטָן, קזחסטן וכדומה. ידיעות מדאגות הגיעו מאותם יהודים: רעב ומחלות עשו בהם שמות ומצבם היה בכי רע.

שאמצא משהו שיוכל לעשות את השופר. לקחתי את ראש האיל וטמנתי אותו במקום סתר, כדי שאיש לא ימצא אותו ויקחנו. למרבה המזל היה הגיס שלי אמוד לבוא אלינו ואני הייתי בטוח, כי אם משהו יכול להפוך את קרן האיל לשופר כשר, הרי שהוא האדם הנכון.

בקושי הצלחתי להתאפק ולחכות לרגע בואו של גיסי, ומיד עם הגיעו, סיפרתי לו על המציאה שמצאתי. ללא שהיית לקחתי אותו אל מקום הסתר כדי להראות לו את ראש האיל. אולם מה רבה היתה תדהמתי, כאשר גיליתי. כי ראש האיל נעלם ואיננו! הייתי מתוסכל ומיואש לגמרי. מה יכול היה לקרות? מי יכול היה לגלות את אוצרי ולקחתו? יותר מזה התביישתי מפני גיסי. מה הוא יכול לחשוב עלי? שאני הווה, שהקרן לא היתה ולא נבראה...

במשך כמה ימים התהלכתי קודר. הייתי אומלל ולא מצאתי את מקומי. עד שביום בהיר אחד, כאשר הסתובבתי שוב בחצר, נגלה לפני לפתע שוב ראשו של האיל ובו שתי הקרניים. הפעם לא הייתי מיואש. פשטתי את כותנתי, עטפתי בה את הראש והבאתי אותו אל גיסי, שעמד בדיוק לצאת לעבודתו בשדה. הוא לא התעכב, רק העיף מבט בקרניים ונטל את הראש עמו לעבודת יומו.

לא היתה זו מלאכה קלה, אך גיסי נתברך בזוג ידיים חכמניות, ידיו זהב וידעתי כי אין כמעט דבר שהוא לא מסוגל לעשות. ואכן, הוא הצליח לקדוח חור באחת הקרניים, ניקה אותה ניסד אותה והתוצאה היתה שופר נהדר וכשר למהדרין. מה שהתפעלתי במיוחד, שהוא אפילו לא הצטרך להסתיר את עבודתו על השופר, כי הוא הסביר לחבריו לעבודה, שהוא מכין כלי נגינה מיוחד במינו והפועלים הביטו במעשיו בענין רב ואפילו בהערצה.

ביום ראשון של ראש השנה נתקבצה בביתנו קבוצה קטנה של יהודים. אבי החולה קם ממיטתו בכחות על-אנושיים, בירך על השופר ותקע את הקולות כסדרם, ללא כל תקלה. כאשר קול השופר מתוק מילא את חלל החדר הקטן, פרצו כל היהודים הנוכחים בבכי מר. רובם בנו בהיזכרם בצרותיהם הפרטיות. רבים מהם איבדו הורים, בנים, אחים ואחיות. הם בכו, בלי ספק, גם בשל התעוררות לתשובה אשר באה בעקבות שמיעת קול השופר.

התפילה נערכה תוך במיה ותחנונים ואכן, היו ליהודים סיבות טובות לכבות. גם אני בכיתי, למרות שלא בדיוק ידעתי, מדוע יורדות הדמעות על לחיי...

בתום המלחמה, בשובנו למוסקבה, הבאנו עמנו את השופר, עליו שמרנו מכל משמר, כמו היה זה אוצר יקר. אולם, על אף כל מאמצנו, נלקח מאתנו האוצר באחד הימים.

היה זה כאשר הג.ק.וו.ד. (המשטרה החשאית הסובייטית) בא באחד הלילות, עצרה את אבי היקר והטילו לכלא. הם לקחו עמם את כל ספרי הקודש של אבי וכן את השופר. אח"כ נקראנו למשטרה כדי לקחת את הפצי אבי. הלכתי למשטרה ומצאתי שם את הספרים, אך לא את השופר. כאשר שאלתי אמרו לי כי אינם יודעים על כך דבר. מאז אני שומע כל ראש השנה את קולו של אותו שופר מוזר ומסתורי, אשר מנראה ניתן לנו מן השמים, ואולי גם נלקח בחזרה בדרך זו.

אותנו לכפר, מרחק 70 ק"מ משם. **הכפר** אליו הגענו היה כה נידח, שיושביו לא ראו מעולם יהודים לנגד עיניהם. כאשר שמעו הללו, שבין הבאים יש אנשים שקוראים לעצמם יהודים, הם באו בריצה כדי לראות, איזה מין יצורים הם אלה, האם יש להם קרניים?

בערך באותו הזמן הגיעו לכפר ההוא עוד כמה משפחות יהודיות ודבר זה גרם לנו להרגיש קצת טוב יותר. לפי ההוראות ההמורות שהיו בתוקף לגבי הפליטים, עשתה משפחתנו כל היום בעבודה בשדה. בכל אופן היתה זו הדרך האחת והיחידה, בה יוכלנו להגיע לקצת מצרכי מזון ולהחיות את נפשתינו. כך היה לנו קצת תפוחי אדמה ומפעם בפעם אף קיבלנו קצת קמח, אמנם קמח זה היה מאיכות כה גרועה שלא היה מתאים למטרות של אפייה, אך יוכלנו לנצלו בבישול. ה"כופותאות" שעשינו ממנו, היו דומות לגומי-לעיסה, נדבקו לחיך ולאצו על המעיים, אך ברירה לא היתה לנו, כי לא רצינו למות מרעב...

כך עבר עלינו חורף קשה ביותר, שגם הקיץ שבא אחריו, לא היה טוב בהרבה. כאשר התקרבו הימים הנוראים, החל אבא דואג למנין. ברור היה כי בכפר בו אנו נמצאים לא תהיה כל אפשרות לארגן מנין לתפילה; אולם שמענו כי באחד הכפרים הלא רחוקים, מתארגן מנין חשאי לראש השנה ויום הכיפורים.

לפני ראש השנה עמדו כולנו לצאת לאותו כפר, כאשר אבא חלה במחלה קשה, כך שתכנית ההליכה ידה מעל הפרק כליל. אבא היה מיואש לגמרי. יותר מהמחלה עצמה, דיכאה אותו המחשבה כי הוא עלול לא לשמוע קול שופר בראש השנה. הייתכן?! אולם, כיצד ומאין ניקח שופר במקום נידח כזה?

החצר בה חיה משפחתינו, היתה גדולה, מונחת ועוובה מאדם. אני הכרתי כל פינה שבה וכל מקום מסתור בין השיחים העבותים. ביום בהיר אחד ראיתי בחצר דבר, שהיה כל כך מוזר ובלתי יאמן, שלא האמנתי למראה עיני: לפני היה מונח ראש של איל, ראש עם שתי קרניים שלמות וכשרות למהדרין.

מיצד הגיע ראש זה לכאן? אולי מלאך טוב הביא אותו, כדי שיהיה לנו שופר לראש השנה? עשיתי: היה לנו שופר, אבל מיצד נעשה אותו? ומי יוכל לעשות אותו? לא היו לי תשובות על השאלות האלו, אך שמחתי שמחה רבה: אם יש לנו קרני איל, יהיה לנו גם שופר. אנו רק מוכרחים למצוא דרך לעשות זאת.

ראשית כל, ההלטתי, עלי להחביא את המציאה. עד

משפחתנו ועוד כמה משפחות יהודיות, עדיין היסטו אם לעזוב את מוסקבה ולצאת לדרך החתחתים שאיש לא ידע לאן בדיוק היא מובילה. אולם לקראת הימים הנוראים של שנת תש"א הפך המצב במוסקבה לרציני ביותר. החרב הגרמנית השלופה היתה מונחת על צווארה של הבירה הרוסית, והאווירה היתה של פחד וחששות כבדים, כאשר חיל האוויר הנאצי עשה בשמי מוסקבה כבתוך שלו, מפציצים וזורעים הרס ומוות ברחובותיה.

משרדי הממשלה ושליטי הקרמלין פוזנו זה מוזמן וכל זרועות השלטון האזרחי עברו לקויבישב! במוסקבה שלטה יד הברזל של הצבא הסובייטי, דבר שלא הוסיף למצב הרוע. אבי, וזכרנו לברכה, הלטיט או, מי עלינו להתכונן לנטוש את העיר במהירות המירבית. אולם התברר, כי הזמן קצר אדע מה יילד יום, כאשר בשורות איוב רדפו זו את זו ואיש לא ידע, אל נכון, אם עדיין יש דרך לבריחה. פעם הודיעו כי הדרך המובילה לטשקנט נחסמה על ידי הנאצים ולמחרת התברר, כי הרכבת המובילה לאלמה-אטה (בירת קזחסטן) חללה מלתפקד.

האפשרויות לפנינו נעשו איפוא מועטות מיום ליום. רק דרך אחת נותרה, למעשה, פתוחה: לסיביר. בלב כבד ומלא דאגה מהצפוי לנו, עברו עלינו ימי הסוכות ושמחת תורה. לא היה בטחון שדרך הבריחה ממלחמת האוי עדיין אכן פתוחה. אבא עודד אותנו כל אותם הימים, באומרו כי עלינו לשים את מבטחינו בה' ולא לאבד את האמונה והבטחון.

במוצאי שמחת תורה עסקנו כל הלילה באריות מטלטלניו הדלים, שניתן היה לקוות שאפשר יהיה לקחת עמנו. למחרת, בשעת בוקר מוקדמת, עלינו על הרכבת, בדרכנו ל"א-שם" בבשקיריה. הרכבת היתה מורכבת מקרונות שנועדו לכתחילה להובלת בהמות. עתה הם היו מלאים בני אדם, שניסו למלט את נפשם מפני חידת המציק. בחוץ שדר קור עז ומקור החום היחיד היה תנור קטן, שעמד בירכתי הקרון. במשך 21 יום נסענו בקרונות הצפופים, שידמו לתאי כלא לכל דבר. יחד עם זאת, עוד היינו צריכים להיות "מאושרים", אחרי שהתברר שהרכבת שלנו היתה האחרונה שהצליחה לעזוב את מוסקבה, לפני שנסגרה סביבה המצור.

בסופו של מסע ארוך ומייגע הורשינו לעזוב את הרכבת בתחנה נידחת בירכתי בשקיריה. כאן העמיסו אותנו על משאיות בלות מיושן ולקחו

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאת העלון ליזכוי הרבים

מערכת "זכור תודה משה" חסדי לעלוב
מיסודו של מרן אדמו"ר זצ"ל ונכסיו את "לק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת השנה
הננו מאחלים למע"כ ידידינו, אוהדינו ותומכינו, אנשי שלומינו, חברי קהילתנו, בארץ הקודש ובתפוצות הגולה

לקראת השנה החדשה הבעל"ט
יה"ר שתהא השנה הבעל"ט - תשע"ח - שנת רחמים ונת רצון מלפניך, ת'הא שנת פ'רתה הצלחה. שנת גאולה וישועה שנת הצלחה וברכה שנת הרמת קרן התורה והיראה. שתולכיכינו ה' קוממיות לארצינו ות'הא שנת פ'תאום ה'ושעא.

ובראשינו מלכינו ב"ק מרן רבינו הגה"ק עטרת ראשינו ותפארתנו שליט"א
במהרה בימינו אמן.

גילוי זה מוקדש
לזכר ולכבוד נשמתו כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבינו שמעון טון טע מלעלוב זצ"ל
ימא דהילולא ג' תש"ו - צום גדליה זכותו יגן עלינו ועכ"א
הונצח ע"י אחד ממכדי רביה"ק החפץ בעל"ש, זמתי הק"י גן עליו באלף המנון בבסט"ו.

לעילוי נשמת
האשה החשבה
מרת רחל תה"ע ז"ל בת הרב יצחק הסן ז"ל
נפטרה ה' תשרי - ת. ש. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנת היקר והנעלה חוץ צדקה וחסד לכל דבר שבקדושה
הרב יצחק בלעגר שליט"א

חצר הקדוש לעלוב בנשיאת כ"ק מרן אדמו"ר ש"ר שליט"א

בהתרגשות וברוב שמחה הננו מקדמים בברכה את פני האברכים והבחורים היקרים כל אחד בשמו הטוב ויבורך, דביק ומסורים בלו"ל כ"ק מרן רבינו הק' שליט"א

לרגל נסיעתם מהסא להתם להסוּפּה בחצרות בית אלו קונו בעילא דמהימנותא דמרן רבינו הק' שליט"א לימים הנוראים וימי חג הסוכות ושמח"ת.

ואילין מיליא יתון לרקיעא שתוכו כל אחד ואחד לשאוב מ'וא חופניים מברא מים חיים, ויתקבלו תפילותיכם ברחמים, ותזכו לכתובה וחתומה טובה, א גוט געבענטשט יאר, און אהבן געפולט אלעס גוטס, מיט א געזונטע אידוישע שמחה שטענדיג, עדי נזכה לביאת מלכא משיחא ומרנא ורנא ובנשינו אמן
בשם קהל הקדוש

לעילוי נשמת
הרה"ר משה בן הר"ר יחזקאל שרגא הלוי ז"ל
הורוויץ
נלב"ע בשבת קודש א' דראש השנה תשנ"ז ת צ ב ה"
הונצח ע"י בנו ידידינו הרגול והנעלה שיחי' ומשפחת הורוויץ שיחי - ארה"ב

בימי ר"ה אנא הרבו בתפילה על האשה החשובה
מדת אלטע עטיל בת בלומא גיטל
לרבו"ש מוח"ט בסשצ"ג ואריכות ימים ושנים טובות